

EUROOPA KOMISJON

TEABELEHT

12. detsember 2017

Küsimused ja vastused – Millised on EL 27 ja Ühendkuningriigi kodanike õigused pärast Brexitit vastavalt Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi valitsuse läbirääkijate ühisaruandele

Selles dokumendis esitatakse teavet ühisseisukohtadest, milleni jõuti EL 27 ja Ühendkuningriigi kodanike Brexiti-järgsete õiguste küsimuses vastavalt Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi valitsuse läbirääkijate ühisaruandele, milles käsitletakse Euroopa Liidu lepingu artikli 50 alusel peetavate läbirääkimiste esimese etapi edusamme. Kui Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) peaks 15. detsembril leidma, et läbirääkimistega on saavutatud piisavalt edu, tuleks ühisaruande ja muid lahkumisküsimusi käsitlevate läbirääkimiste tulemuste alusel koostada Euroopa Liidu lepingu artikli 50 põhinev väljaastumisleping, millele hakkavad tuginema kodanike õigused. Käesolevas dokumendis tõlgendatakse ühisaruannet puhtinformatiivselt ja seda ei tuleks pidada väljaastumislepingu lõplikuks tekstiks.[\[1\]](#)

Isikutega seotud kohaldamisala

Kelle õigusi väljaastumisleping hõlmama hakkab?

Väljaastumisleping hakkab hõlmama ELi kodanikke, kes elavad Ühendkuningriigi väljaastumise kuupäeval ELi kodanike vaba liikumist käsitleva õiguse alusel seaduslikult vastuvõtvas riigis.

Riigis elamise tingimused on samasugused kui ELi kehtivas õiguses. Otsused väljaastumislepingus sätestatud staatuse kohaldamise kohta tehakse lepingus sätestatud objektiivsete kriteeriumide alusel (***st kaalutlusõigus puudub***) ning täpselt vaba liikumise direktiivis sätestatud tingimuste alusel (***artiklitega 6 ja 7 antakse kuni viieaastane elamisõigus neile, kes töötavad või kellel on piisavalt vahendeid ja tervisekindlustus, artiklitega 16–18 antakse alaline riigis elamise õigus neile, kes on elanud vastuvõtvas riigis seaduslikult viis aastat***).

Väljaastumislepinguga ei nõuta füüsilist kohalolu vastuvõtvas riigis Ühendkuningriigi väljaastumise kuupäeval ja aktsepteeritakse ajutist eemalviibimist, mis ei mõjuta residentsust.

Saabusin Ühendkuningriiki kahe aasta eest ja töötan kohalikus haiglas. Kas ma võin pärast Ühendkuningriigi EList lahkumist edasi siia jääda?

Jah. Lepinguga on ette nähtud, et te saate jääda Ühendkuningriiki, kui jätkate seal töötamist (või kui lõpetate töötamise endast sõltumatutel põhjustel kooskõlas vaba liikumise direktiivi artikli 7 lõikega 3). Brexit ei mõjuta teie Ühendkuningriigis elamise õigust: teie residentsus säilib vastavalt ELi vaba liikumise õigusele nii, nagu seda kohaldataks endiselt, kuid te peate

esitama Ühendkuningriigi ametiasutusele taotluse oma staatuse kinnitamiseks. Kui te olete Ühendkuningriigis seaduslikult elanud viis aastat, võite taotleda, et teie Ühendkuningriigis elamise staatus asendataks alalise elaniku staatusega, millega kaasneb rohkem õigusi ja parem kaitse.

Olen Ühendkuningriigi kodanik ja töotan Luksemburgis. Kas ma pean edasi töötama, et mu õigused Luksemburgis säiliks?

Ühisaruandega kaitstakse nende ELi kodanike õigusi, kes ei ela oma kodakondsuse järgses liikmesriigis, vastavalt residentsusega seotud õigusi reguleerivatele tingimustele, mis on sätestatud ELi vaba liikumise õiguses. Üldjoontes vastavad ELi kodanikud nendele tingimustele, kui nad

- on töötajad või füüsilisest isikust ettevõtjad;
- neil on piisavalt vahendeid ja tervisekindlustus;
- nad on sellistele tingimustele vastava ELi kodaniku pereliikmed või
- nad on juba omandanud alalise elaniku staatuse (***mis ei sõltu enam mingisugustest tingimustest***).

Võimalik on liikuda ühest kategooriast teise. Teie õigused säilivad seni, kui te vastate vähemalt ühe kategooria tingimustele.

Ma olen elanud Ühendkuningriigis 2005. aastast ning omandanud alalise elaniku staatust kinnitava dokumendi. Kas pärast Brexitit muutub minu jaoks midagi?

Te peate taotlema alalise elaniku uue staatuse vastavalt Ühendkuningriigi õigusele (seda nimetatakse eristaatuseks), kuid kuna teil on juba Ühendkuningriigi alalise elaniku staatust kinnitav dokument vastavalt ELi vaba liikumise õigusele, on haldusmenetlus väga lihtne ning te peate esitama kõigest isikutunnistuse, teabe võimalike kriminaalkaristuste kohta ja näitama, et te elate jätkuvalt Ühendkuningriigis. Teie uus Ühendkuningriigi elamisluba antakse välja tasuta.

Ma olen Ühendkuningriigi kodanik. Kahe aasta eest tulin Saksamaale ehitusele tööle. Kahjuks oli mul hiljuti tööõnnetus ja olen püsivalt töövõimetu. Ma loodan, et ei pea pärast Brexitit siit lahkuma.

Te ei pea lahkuma. Need, kes on pidanud lõpetama töötamise tööõnnetuse tagajärjel tekkinud püsivat töövõimetuse tõttu, saavad vastavalt ELi vaba liikumise õigusele alalise elamisloa. See õigus jääb pärast Brexitit alles.

Kas mitu kuud enne Brexitit Ühendkuningriiki tööd otsima saabunud ELi kodanikele jääb kaitse alles?

Jah. Ühendkuningriigis Brexiti kuupäeval tööd otsivatel ELi kodanikele jääb sarnaselt praegusega õigus viibida riigis kuus kuud alates saabumisest (***võib-olla ka pisut kauemaks, kui neil on tegelik võimalus peatselt töökoht saada***). Kui töö otsimiseks antud aeg saab läbi, peavad nad lahkuma, välja arvatud siis, kui nad on tõepoolest töökoha leidnud või kui neil on piisavalt vahendeid enda ülalpidamiseks.

Ma elan Londonis, kuid käin Pariisis tööl. Kas ma saan pärast Brexitit Prantsusmaal edasi töötada?

Jah. Lepinguga kaitstakse ka piirialatöötajaid. Te saate Londonis elades jätkuvalt Pariisis tööl käia.

Saabusin Ühendkuningriiki kahe aasta eest, kuid ei leidnud tööd. Nüüd on mul raha otsas. Kas ma saan pärast Brexitit siin edasi elada.

Ühisaruandega kaitstakse nende ELi kodanike õigusi, kes ei ela oma kodakondsuse järgses liikmesriigis, vastavalt residentsusega seotud õigusi reguleerivatele tingimustele, mis on sätestatud ELi vaba liikumise õiguses. Üldjoontes vastavad ELi kodanikud nendele tingimustele, kui nad

- on töötajad või füüsilisest isikust ettevõtjad;
- neil on piisavalt vahendeid ja tervisekindlustus;
- nad on sellistele tingimustele vastava ELi kodaniku pereliikmed või
- nad on juba omandanud alalise elaniku staatuse (**mis ei sõltu enam mingisugustest tingimustest**).

Nendel ELi kodanikel, kes Brexiti ajal sellistele tingimustele ei vasta, ei ole seadusjärgset õigust Ühendkuningriiki jääda ja nende olukord sõltub sellest, kas Ühendkuningriigi ametiasutused otsustavad neid kohelda soodsamalt kui lepinguga ette nähtud. Näiteks on Ühendkuningriigi ametiasutused osutanud, et nad ei palu piisavate vahenditega isikutelt, sealhulgas üliõpilastelt, tõendeid üldise tervisekindlustuse olemasolu kohta.

Tulin aastate eest Ühendkuningriiki oma Ühendkuningriigi kodanikust naise juurde. Ta on puudega ning mina hoolitsen tema eest ja abistan teda. Arvan, et minu Ühendkuningriigis elamine on seaduspärane, kuid olen mures, kas väljaastumisleping kaitseb mind ka pärast Brexitit.

Väljaastumisleping kaitseb ainult neid ELi kodanikke, kes elavad Brexiti ajal Ühendkuningriigis vastavalt tingimustele, mis ELi vaba liikumise õigusega on residentsusega seotud õiguste kohta kehtestatud.

ELi kodanikud, kes elavad Ühendkuningriigis koosõlas sealse siseriikliku õigusega (**Ühendkuningriigi kodanike pereliikmed...**), kuid ei vasta ELi vaba liikumise õiguse tingimustele, võivad riiki jääda vastava siseriikliku õiguse kohaselt, mida Brexit ei mõjuta.

Ühendkuningriigi otsus loobuda üldise tervisekindlustuse nõudest on ühepoolne ja mittesiduv. Mis väärtus sellel on?

Meie eesmärk on kaitsta õigusi, mis on sätestatud ELi praegu kehtivas õiguses.

Nagu on sätestatud vaba liikumise direktiivi artikli 7 lõike 1 punktis b, on üldine tervisekindlustus selgelt nõutav, et majanduslikult sõltumatu isik võiks seaduslikult teises riigis elada. Ühendkuningriik on teatanud, et loobub residentsuse taotlemise puhul üldise tervisekindlustuse nõudest ega **kontrolli tegelikku töötamist**.[\[2\]](#)

EL 27 liikmesriigid võivad kehtiva ELi õiguse alusel teha sedasama (direktiivi 2004/38/EÜ artikkel 37).

Ma olen Ühendkuningriigi kodanik ja mu isa töötab Portugalis. Ma elan koos temaga ja käin kohalikus koolis. Kas ma saan Portugalis edasi elada?

Jah, te võite Portugalis edasi elada. Lepinguga kindlustatakse, et kõik pereliikmed, kes elasid Ühendkuningriigis koos ELi kodanikuga Ühendkuningriigi väljaastumise kuupäeval, saavad seal enne Brexitit kehtinud tingimustel edasi elada sõltumata sellest, kas nad on ELi kodanikud või mitte.

Ma olen pärit Koreast ja olen abielus. Saabusin Ühendkuningriiki neli aastat tagasi, et elada siin koos oma ELi kodanikust abikaasaga, kuid abielu jooksis hiljuti karile. Ma tahan lahutust, kuid kardan, et see võib mõjutada minu õigust elada Ühendkuningriigis pärast Brexitit.

Ühisaruandega võetakse üle ELi vaba liikumise õigus, mis kaitseb teatavatel tingimustel kolmanda riigi kodanikust abikaasasid, kes lahutavad ELi kodanikust. Te vastate nendele tingimustele. Kui teie lahutus lõplikult jõustub, peate Ühendkuningriigi ametiasutustele siiski tõendama, et vastate tingimustele, mis ELi vaba liikumise õigusega on residentsusega seotud õiguste kohta kehtestatud nii, nagu oleksite ise ELi kodanik. Kui te olete Ühendkuningriigis seaduslikult elanud viis aastat, saate taotleda alalise elaniku staatust.

Aastate eest tulin Tšehhi kodanikuna Ühendkuningriiki tööle. Hiljuti sain naturalisatsiooni korras Ühendkuningriigi kodakondsuse. Milline on minu staatus Tšehhi/Ühendkuningriigi topeltkodakondsuse korral?

Ühendkuningriigi kodakondsus annab teile tingimusteta õiguse elada Ühendkuningriigis. Alates naturalisatsioonist ei kuulu teie Ühendkuningriigis elamine enam vaba liikumise direktiivi alla. Samas tagab teie Tšehhi kodakondsus, et kuulute väljaastumislepingu kohaldamisalasse. Seepärast saate toetuda **lepingule näiteks perekonna taasühinemisega seotud õiguste puhul.**

Ma olen Ühendkuningriigi kodanik ja elan perega Itaalias. Mõistan, et minu õigus Itaaliasse jääda on kaitstud, kuid mis saab minu õigusest perega Ühendkuningriiki naasta?

Lepinguga kaitstakse vaba liikumise õigust kasutanud isikuid, kes ei ela oma kodakondsuse järgses riigis. Sellega ei kaitsta neid, kes elavad kodakondsusjärgses riigis, sõltumata sellest, kas nad on naasnud koju enne või pärast Brexitit. Nende õigusi reguleeritakse siseriikliku õigusega.

Pereliikmed

Ma elan ja töötan Ühendkuningriigis koos oma partneriga. Meil on kavas varsti laps saada. Kas peaksime kiirustama ja saama lapse enne Brexitit?

Kiirustada ei ole tarvis. Lepinguga tagatakse, et Ühendkuningriigis elavates ELi peredes enne või pärast Brexitit sündinud lapsed saavad seal edasi elada. Mõnes olukorras antakse sellistele lastele ka Ühendkuningriigi kodakondsus lisaks kodakondsusele, mille nad said oma vanemate kaudu.

Ma elan ja töotan Ühendkuningriigis koos oma ELi kodanikust abikaasaga. Mulle anti välja ELi elamisluba. Kas ma saan pärast Brexitit siin edasi elada?

Jah, te saate seda teha. Lepinguga kaitstakse kõiki neid pereliikmeid, kes on enne Brexitit elanud seaduslikult Ühendkuningriigis koos ELi kodanikuga. Nad võivad seal edasi elada, kuid peavad taotlema uut Ühendkuningriigi staatust (eristaatus) ja uut Ühendkuningriigi elamisluba.

Ma elan Ühendkuningriigis koos lapsendatud lapsega. Kas me saame koos siin edasi olla?

Jah, te võite Ühendkuningriigis koos edasi elada. Ühisaruandega kaitstakse kõiki neid pereliikmeid, kes on enne Brexitit elanud seaduslikult Ühendkuningriigis koos ELi kodanikuga. Lapsendatud lapsi koheldakse sama moodi nagu bioloogilisi lapsi.

Mitme aasta eest esitasin Ühendkuningriigi ametiasutustele taotluse ühineda oma ELi kodanikust nõoga, kes elab Edinburghis, sest ma sõltun temast materiaalselt. Ühendkuningriigi ametiasutused võtsid mu taotluse vastu ja andsid mulle ELi elamisloa. Mis minust saab?

Te võite jääda. Ühisaruandega kaitstakse kõiki neid pereliikmeid, kes on enne Brexitit elanud seaduslikult Ühendkuningriigis koos ELi kodanikuga. Nad võivad seal edasi elada, kuid peavad taotlema uut Ühendkuningriigi staatust (eristaatus) ja uut Ühendkuningriigi elamisluba.

Ma olen Ühendkuningriigis elava ELi kodaniku registreeritud partner. Mul on kavas temaga seal ühineda, kuid saan seda oma riigis võetud töökohustuste tõttu teha alles nelja aasta pärast. Kas ma saan pärast Brexitit temaga ühineda?

Jah. Lepinguga kaitstakse partnereid, kes olid Brexiti kuupäeval partnerluses ELi kodanikuga, kuid ei elanud temaga koos Ühendkuningriigis, täpselt sama moodi kui abikaasasid. Te saate ühineda oma ELi kodanikust partneriga Ühendkuningriigis, eeldusel et olete Ühendkuningriiki saabumisel endiselt tema registreeritud partner.

Ma olen Ühendkuningriigis elava ELi kodaniku vennapoeg. Mul on kavas temaga seal ühineda, kuid oma riigis ettevõtetud õpingute tõttu saan seda teha alles nelja aasta pärast. Kas ma saan pärast Brexitit temaga ühineda?

Ei. Lepinguga ei kaitsta ELi kodanike kaugemaid pereliikmeid (**välja arvatud kestvas partnerluses pereliikmed**), kes olid ELi kodanikuga suguluses Ühendkuningriigi väljaastumise kuupäeval, kuid kes ei elanud sel kuupäeval asjaomase pereliikmega koos. Kui te kavatsete oma sugulasega pärast Brexitit ühineda, kohaldatakse teie suhtes Ühendkuningriigi välismaalaste õigust.

Ma elan ja õpin Cardiffis. Mu naine elab koos meie väikese lapsega välismaal. Kui olen õpingud lõpetanud ja töökoha leidnud, sooviksid nad minu juurde kolida. Kas nad saavad seda teha pärast Brexitit või tuleks neil kiirustada?

Nad saavad teiega ühineda ka pärast Brexitit? Lepinguga ei kaitsta mitte ainult neid lähedasi pereliikmeid, kes on elanud seaduslikult Ühendkuningriigis koos ELi kodanikuga, vaid ka neid lähedasi pereliikmeid, kes olid Brexiti ajal ELi kodanikuga suguluses, kuid ei elanud temaga koos Ühendkuningriigis. Nad saavad teiega pärast Brexitit ühineda, eeldusel et olete endiselt abielus sel ajal, kui teie naine hakkab Ühendkuningriiki tulema.

Ma elan ja töotan Ühendkuningriigis. Olen vallaline, kuid ühel heal päeval loodan abielluda. Imselt toimub see pärast Brexitit. Kas minu tulevane abikaasa saab minuga Ühendkuningriigis ühineda. Mis saab siis, kui meil sünnib laps?

Ei, lepinguga ei kaitsta neid, kes abielluvad ELi kodanikuga pärast Brexitit. Sellised tulevased abikaasad peavad täitma Ühendkuningriigi välismaalastele kehtestatud eeskirju.^[3] Kõik tulevikus sündivad lapsed saavad enne Brexitit Ühendkuningriigis elanud ELi kodanikuga ühineda, kui see vanem on lapse seaduslik hooldaja.

Residentsusega seotud õigused

Ma õpin Ühendkuningriigis ülikoolis. Kui kõik läheb hästi, lõpetan õpingud 2020. aastal. Kas ma saan jääda Ühendkuningriiki ja seal tööd otsida?

Jah. Te võite jääda pärast Brexitit Ühendkuningriiki kas üliõpilasena nagu praegu või näiteks tööotsijana või töötajana. Kui olete Ühendkuningriigis elanud viis aastat, saate taotleda sealse õiguse kohaselt uut alalise elaniku staatust (**seda nimetatakse eristaatuseks**). Enne Brexitit Ühendkuningriigis elavad ELi kodanikud saavad liikuda ühest tegevuskategooriast teise: üliõpilased saavad asuda tööle (**ja saada töötajaks**), töötajad saavad jääda pensionile (**ja muutuda majanduslikult sõltumatuks isikuks**), majanduslikult sõltumatud isikud saavad asuda õppima jne.

Ma olen Ühendkuningriigi kodanik ja töotan alates 1995. aastast Madalmaades. Mul on kavas 2023. aastal pensionile jääda. Soovin teada, kas saan pärast pensionile jäämist samas riigis edasi elada.

Jah. Viis aastat töötanud isikuna olete juba omandanud Madalmaades alalise elaniku õigused, mis ei sõltu enam mingisugustest tingimustest (**nt kohustustest edasi töötada**).

Ma elan Ühendkuningriigis koos oma emaga, kes töötab insenerina. Ma käin koolis, kuid loodan avada oma äri ja müüa lilli. Kas ma saan pärast kooli lõppu Ühendkuningriiki jääda ja tööle asuda?

Jah. Te saate nii Ühendkuningriiki jääda kui ka kasutada kõiki võimalusi, mis on antud ELi kodanikele ELi vaba liikumise õigusega. Te saate töötada, õppida, ettevõtlusega tegelda või kodus olla ja pereliikmete eest hoolitseda.

Tulin kahe aasta eest Ühendkuningriiki õppima. Eelmisel aastal õppisin programmi „Erasmus+“ raames viis kuud Itaalias ja läksin pärast seda tagasi ülikooli Ühendkuningriigis. Ma loodan, et see ei avalda negatiivset mõju minu elamisele Ühendkuningriigis.

See ei mõjuta teie õiguseid Ühendkuningriigis. Kui te olete Ühendkuningriigis elanud viis aastat järjest (**sealhulgas nii enne kui ka pärast Brexitit seal elatud aeg**), saate taotleda uut alalise elaniku staatust (eristaatus) Ühendkuningriigis. Alla kuue kuu pikkune

eemalviibimine aastas ei mõjuta kehtiva ELi vaba liikumise õiguse kohaselt elamisperioodi järjepidevust. Need tagatised on lisatud ka ühisaruandesse.

Saabusin Ühendkuningriiki kolme aasta eest ja olen sellest saati olnud füüsilisest isikust ettevõtja. Kas ma saan seal alalise elaniku staatuse ja kui, siis millistel tingimustel?

Kui te olete seaduslikult Ühendkuningriigis elanud viis aastat (**sealhulgas nii enne kui ka pärast Brexitit seal elatud aeg**), saate taotleda uut alalise elaniku staatust Ühendkuningriigis.

Lepinguga kaitstakse nende ELi kodanike õigusi, kes ei ela oma kodakondsuse järgses liikmesriigis, vastavalt residentsusega seotud õigusi reguleerivatele tingimustele, mis on sätestatud ELi vaba liikumise õiguses. Üldjoontes on ELi kodanike Ühendkuningriigis elamine seaduslik, kui nad:

- on töötajad või füüsilisest isikust ettevõtjad;
- neil on piisavalt vahendeid ja tervisekindlustus; või
- nad on sellistele tingimustele vastava ELi kodaniku pereliikmed.

Kui te olete viis aastat järjest ja seaduslikult Ühendkuningriigis elanud, saate taotleda uut alalise elaniku staatust (eristaatus) Ühendkuningriigis ja teile antakse välja Ühendkuningriigi uus elamisluba. Ühendkuningriigi ametiasutused on märkinud, et nad ei nõua piisavate vahenditega isikutelt, sealhulgas üliõpilastelt, tõendeid üldise tervisekindlustuse olemasolu kohta.

Ma olen Ühendkuningriigi kodanik ja olen elanud 9 aastat koos oma vanematega Austrias. Mõlemad mu vanemad töötavad. Kas mul on õigus pärast Brexitit Austrias edasi elada.

Jah. Vähemalt viis aastat ELi liikmesriigis elanud isikuna olete juba omandanud alalise elaniku õigused, mis ei sõltu enam mingisugustest tingimustest (**nt kohustustest olla jätkuvalt kellegi pereliige**). Ühisaruandega see õigus säilitatakse.

Ma olen Ühendkuningriigis sündinud ja üles kasvanud ning mul on Ühendkuningriigi alalise elaniku staatus. Õpin juba mõnda aega ülikoolis ja olen saanud Slovakkias suurepärase tööpakkumise. Mulle pakutakse kolmeaastast lepingut, kuid kardan, et pärast Ühendkuningriigist lahkumist ei saa ma enam siia naasta. Palun hajutage mu kahtlused!

Arvestades Brexiti erakorralisi olusid, ei lase väljaastumisleping Ühendkuningriigi uue alalise elaniku staatusel (**eristaatus**) aeguda, kui inimene on elanud järjest mujal vähem kui viis aastat. Kui te olete Ühendkuningriigi ametiasutustelt uut staatust taotlenud ja selle saanud, saate lahkuda Ühendkuningriigist kuni viieks aastaks ja naasta ilma, et see staatus kaoks.

Ma olen Ühendkuningriigis elanud ja töötanud 15 aastat. Loodan, et saan pärast Brexitit Ühendkuningriiki edasi jääda. Palun kinnitage, et minu õigused säilivad tähtajatult.

Lepingus on selgelt kirjas, et õigused ei aegu. Kõigil väljaastumislepinguga hõlmatud isikutel jäävad nende õigused alles kogu eluks.

Siiski on lepinguga ette nähtud mõningate õiguste aegumine teatavatel asjaoludel. Näiteks aegub Ühendkuningriigi uus alalise elaniku staatus (**eristaatus**) siis, kui isik on vastuvõtvast riigist järjestikku eemal rohkem kui viis aastat.

Ei ole õiglane, et Ühendkuningriigi kodanikud peavad jäämugi sellesse ELi riiki, kus nad Ühendkuningriigi väljaastumise kuupäeval elasid, kuna ühisaruandega ei nähta ette õigust pärast Brexitit ELi sees liikuda.

Ühendkuningriigi kodanikud ei jää ilmselt „lõksu“, kuigi nende võimalused töötada, tegelda ettevõtlusega, õppida, nõuda hüvitisi või saada tervishoiuteenuseid väljaspool vastuvõtvast riiki on veel otsustamata. Isegi kui lepingu lõpliku versiooniga ei anta ELis viibivatele Ühendkuningriigi kodanikel õigust EL 27 piires vabalt liikuda, on olemas üksikasjalikud ELi õigusaktid kolmandate riikide kodanike ELis liikumise kohta.

Ma elan alaliselt Ühendkuningriigis. Saan siin sotsiaalabi. Ma arvan, et saan pärast Brexitit Ühendkuningriigis edasi elada, aga kas ma saan edasi ka sotsiaalabi?

Jah. Kõigil Ühendkuningriigis alaliselt elavatel ELi kodanikel, kes võivad saada pärast Brexitit Ühendkuningriigi uue alalise elaniku staatuse, säilib õigus elamisloale ja võrdsele kohtlemisele. See tähendab, et kui neil oli enne Brexitit õigus abile, toetusele või muule hüvele, on neil see õigus ka edaspidi.

Ma olen ELi kodanik ja õpin Ühendkuningriigis ülikoolis. Kas ma pean hakkama pärast Brexitit suuremat õppemaksu tasuma? Kas ma saan võtta õppelaenu?

Kõigil Ühendkuningriigis alaliselt elavatel ELi kodanikel, kes võivad saada pärast Brexitit Ühendkuningriigi uue alalise elaniku staatuse, säilib õigus elamisloale ja võrdsele kohtlemisele.

Üliõpilased, kes alustasid õpinguid Ühendkuningriigis enne Brexitit, tasuvad sama õppemaksu kui Ühendkuningriigi kodanikud ja nad saavad taotleda laenu õppemaksu tasumiseks. Stipendiumide või õppelaenudena õpinguteks antava toimetulekutoetuse puhul kehtivad väljaastumislepinguga hõlmatud ELi üliõpilaste puhul samad eeskirjad kui praegugi. Nende toetuste suhtes kohaldatakse samu siseriikliku poliitika muudatusi kui Ühendkuningriigi kodanikele antavate toetuste suhtes.

Euroopa Liidu Kohtu pädevus lõpeb kaheksa aasta pärast. Kas see tähendab, et pärast Brexitit kaovad ka minu õigused?

Teie õigustel ei ole lõpptähtaega (**kuid need võivad aeguda teatavatel tingimustel, näiteks vastuvõtvast riigist pika eemalviibimise korral**).

Kuigi Ühendkuningriigi kohtute õigus taotleda Euroopa Liidu Kohtult väljaastumislepingu tõlgendamist on piiratud kaheksa aastaga, on see piisavalt pikk aeg, et tagada kohtule võimalus teha otsused kõige olulisemates küsimustes.

Ajaliselt ei ole aga piiratud väljaastumislepingu muud aspektid, näiteks lepingu vahetu mõju, mis peaks olema ülimuslik sellega vastuolus olevate siseriiklike õigusnormide või meetmete suhtes, ja see, et Ühendkuningriigi kohtud peavad võtma arvesse Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikat.

Ma tean, et residentsuse kriteeriumide aluseks on ELi vaba liikumise õiguse põhimõtted vastavalt Euroopa Liidu Kohtu tõlgendusele, kuid ma arvan, et Ühendkuningriik ei ole ELi vaba liikumise õigust oma õigusesse õigesti üle võtnud ja nad toetuvad selle valele tõlgendusele.

Ühisaruanne on selge: kui residentsuse kriteeriumide aluseks on ELi vaba liikumise õiguse põhimõtted, tuleb neid tõlgendada kooskõlas väljaastumise ajaks tehtud Euroopa Liidu Kohtu otsustega. Kui Ühendkuningriik toetub ELi õiguse põhimõtete ebaõigele tõlgendamisele ja läheb vastuollu selliste kohtuotsustega, peab Euroopa Liidu Kohtu tõlgendus olema ülimuslik. Lisaks peavad Ühendkuningriigi kohtud võtma ka pärast väljaastumist nõuetekohaselt arvesse Euroopa Liidu Kohtu tõlgendusi.

Kuritegevus ja pettused

Ma olen Ühendkuningriigis 11 aastat elanud ja töötanud. Paari aasta eest mõisteti mind kuriteos süüdi ja mulle määrati viie kuu pikkune vangistus. Kas vangistus mõjutab mu õigusi?

Kuritegelik käitumine võib mõjutada õigust residentsusele nii ELi vaba liikumise õiguse kui ka väljaastumislepingu alusel. Enne Brexitit toimepandud kuritegude suhtes kohaldatakse vaba liikumise direktiivi (**VI peatükk**).

Kui enne Brexitit toime pandud kuriteost johtuvalt tehakse otsus, mis mõjutab kellegi õigusi residentsusele, tuleb arvesse võtta iga konkreetse juhtumi asjaolusid ning õiguse residentsusele võib ära võtta ainult nendelt õigusrikkujatelt, kelle isiklik käitumine kujutab endast tõelist, vahetut ja piisavalt tõsist ohtu, mis kahjustab mõnd ühiskonna põhihuvi.

Mis saab siis, kui väljaastumislepingu alusel Ühendkuningriigis elamise õiguse saanud ELi kodanik paneb toime tõsise kuriteo?

Kõikide pärast Brexitit sooritatud kuritegude suhtes kohaldatakse siseriiklikku õigust. Ühendkuningriigis tähendab see, et isikute puhul, kes on pannud toime teo, mille eest määratakse vähemalt 12kuuline vangistus, kaalutakse väljasaatmise võimalust. Isikul on õigus selline otsus edasi kaevata ja lasta sõltumatul kohtul asi läbi vaadata.

Ma olen mures, et paljud üritavad pettusega näidata, et väljaastumisleping kehtib ka nende suhtes. Millised tagatised on ametiasutustel selle vastu?

Väljaastumislepingu kohaselt säilivad kõik need kuritarvituste ja pettusevastased tagatised, mis on liikmesriikidele antud ELi vaba liikumise õiguse alusel. Riikidel on võimalus võtta meetmeid väljaastumislepinguga antud õigustest keeldumiseks, nende lõpetamiseks või kehtetuks tunnistamiseks kuritarvituste ja pettuste korral, nagu näilikud abielud. Sellised meetmed peavad olema proportsionaalsed ja neid peab olema võimalik edasi kaevata.

Kas Ühendkuningriigi ametiasutuste otsused õiguste kuritarvitamise kohta viivad edasikaebeõiguse kaotamiseni?

Kuritarvitamine või pettus võib viia residentsusest ilmajäämiseni, kuid mitte edasikaebeõiguse kaotamiseni. Praegu võib vastuvõttev liikmesriik piirata nende ELi kodanike vaba liikumise õigust, kelle puhul on tõendatud ELi õiguse kuritarvitamine (**näiteks näiliked abielud**). Kui kuritarvitamine või pettus leiab siseriiklike ametiasutuste poolt kinnitust, on asjaomasel isikul kõik edasikaebamisega seotud õigused, sealhulgas õigus viibida riigis edasikaebuse menetlemise kestel.

Ühisaruandes on sätestatud, et Ühendkuningriigi ametiasutused saavad teha süstemaatilisi võimaliku kuritegeliku tausta ja julgeolekukontrolle kõikide Ühendkuningriigi uue staatuse taotlejate puhul. Kas see on võimalik?

Jah. Brexiti taust on väga eriline, sest Ühendkuningriigi ametiasutused peavad tegema põhjaneva otsuse, kas need isikud, kes ei ole Ühendkuningriigi seisukohast enam privileegidega kodanikud, peaksid säilitama Ühendkuningriigis kaitstud residentide staatuse kogu ülejäänud eluks.

Selle taustal on Ühendkuningriigil mõistlik luua uus menetlus Ühendkuningriigis uut staatust taotlevate isikute jaoks. Selline uus menetlus hakkab siiski kajastama ELi vaba liikumise õiguse kehtivaid norme. See tähendab, et pärast Brexiti saab Ühendkuningriik saata enne Brexiti õigusrikkumise toime pannud ELi õigusrikkuja riigist välja vaid siis, kui ta saaks sellise isiku välja saata ka praegu.

Halduskord

Meile räägitakse palju Ühendkuningriigi eristaatusest. Kas seda kohaldatakse pärast Brexiti ka ELi kodanike suhtes ja mida see tähendab?

Kõik Ühendkuningriigis elavad ELi kodanikud ja nende pereliikmed peavad pärast Brexiti taotlema Ühendkuningriigi eristaatust. Kuigi eristaatuse suhtes kehtib Ühendkuningriigi õigus, ei hakka staatuse andmise ja tühistamise tingimused olema rangemad kui on ELi vaba liikumise kehtivas õiguses sätestatud tingimused riigis alalise elamise õiguse omandamise või kaotamise kohta. See tähendab et:

- a) kõik isikud, kellel on õigus saada ELi vaba liikumise õiguse kohaselt alalise elamise õigus, võivad saada Ühendkuningriigi eristaatuse;
- b) Ühendkuningriigi ametiasutustel on õigus anda eristaatus ka neile, kellel ei ole ELi vaba liikumise õiguse kohaselt õigust riigis alaliselt elada;
- c) isikud, kellelt ei saa riigis alalise elamise õigust ELi vaba liikumise õiguse kohaselt ära võtta, ei saa ilma jääda Ühendkuningriigi eristaatusest;
- d) ELi kodanikel ja nende pereliikmetel on õigus viibida Ühendkuningriigist eemal kuni viis aastat, ilma et nad kaotaksid Ühendkuningriigi eristaatust ning
- e) Ühendkuningriigi ametiasutused võivad otsustada jätta eristaatuse alles neile, kes on üle viie aasta riigist eemal viibinud.

Erinevalt kehtivast ELi vaba liikumise õigusest peavad kõik Ühendkuningriigis elavad ELi kodanikud ja nende pereliikmed taotlema riigis seaduslikult elamiseks eristaatust või riigist ajutise lahkumise õigust ajal, mil nad peaksid eristaatuse jaoks kvalifitseerumiseks viis aastat järjest riigis elama. Residentsusega seotud õiguste aluseks on eristaatus **ja seda tõendav Ühendkuningriigi elamisluba**.

Kas Ühendkuningriigi eristaatuse omamine tähendab, et ELi kodanikud kaotavad oma praegused õigused?

Kõik Ühendkuningriigi eristaatuse taotlemise tingimused on vähemalt sama soodsad kui praegu ELi vaba liikumise õiguses riigis alalise elamise õiguse saamise kohta sätestatud tingimused. Ühendkuningriigi ametiasutustel puudub kaalutusõigus keelduda taotluse rahuldamisest alustel, mida ei ole praegu ELi normidega ette nähtud. Ühtegi inimest, kellel on õigus saada kaitset, ei jäeta sellest ilma.

Ühendkuningriigi eristaatusest ilmajäämise tingimused on samas leebemad praegu ELi vaba liikumise õiguses sätestatutest, sest ELi kodanikele ja nende pereliikmetele antakse võimalus lahkuda Ühendkuningriigist kuni viieks aastaks, ilma et nad eristaatuse kaotaksid (**kehtivad normid näevad ette vaid kaks aastat**). Teisest küljest võivad ELi kodanikud sarnaselt praegusele jääda eristaatusest ilma, kui nad panevad Ühendkuningriigis toime kuriteo. Kui kuritegu pannakse toime pärast väljaastumist, võetakse ilmajäämise otsus vastu Ühendkuningriigi siseriikliku õiguse alusel ning vastavalt kõikidele piirangutele, mis tulenevad Ühendkuningriigis kohaldatavatest rahvusvahelise õiguse vahenditest.

Mis takistab Ühendkuningriigi ametiasutusi eristaatust käsitlevaid õigusakte tulevikus muutmast?

Väljaastumislepingus on väga selgelt kirjas, et Ühendkuningriigi eristaatust ei saa üksikutelt ELi kodanikelt ära võtta põhjustel, mida ei ole väljaastumislepingus sõnaselgelt loetletud. Väljaastumislepingu kohased õigused on rahvusvahelise õiguse alusel siduvad ning ELi kodanikud saavad toetuda Ühendkuningriigis vahetult väljaastumislepingu kohastele õigustele. Ühendkuningriik võtab vastu õigusaktid, et võtta Ühendkuningriigi siseriiklikku õigusesse üle kodanike väljaastumislepingu kohased õigused.

Ühendkuningriigi õigus, millega jõustatakse ELi kodanike väljaastumislepingu kohased õigused, on ülimalt muude Ühendkuningriigi õigusaktide suhtes. See tähendab, et Ühendkuningriigi õigused ei saa „juhuslikult“ ära võtta väljaastumislepinguga kaitstud õiguseid. Kui Ühendkuningriigi parlament otsustab tulevikus kehtetuks tunnistada õigusaktid, millega on Ühendkuningriigi õiguses jõustatud ELi kodanike õigused, oleks tegemist väljaastumislepingu rikkumisega ja sellisel rikkumisel on väljaastumislepingust ja rahvusvahelisest õigusest tulenevad tagajärjed.

Mida hakkab Ühendkuningriigis tegema sõltumatu riiklik asutus?

Ühendkuningriigis hakkab väljaastumislepingu kodanike õigusi käsitleva osa rakendamist ja kohaldamist kontrollima sõltumatu riiklik asutus; selle tegevusala ja ülesanded, sealhulgas roll kodanike kaebustele reageerimisel, tulevad poolte vahel arutlusele läbirääkimiste järgmises etapis ja neid kajastatakse väljaastumislepingus. Ühendkuningriigi valitsus ja komisjon peaksid pidevalt teavet vahetama. Selleks et kodanikke paremini abistada, leiab komisjon, et kõnealune sõltumatu asutus peaks eelkõige saama võtta vastu kaebusi kodanikelt, kes arvavad, et nende

väljaastumislepingu kohaseid õiguseid on rikutud, ja viima läbi vastutavate ametiasutuste uurimisi.

Arvestades ELi vaba liikumise õiguse praegust kohaldamist Ühendkuningriigis, kardan ma, et uus süsteem ei hakka tegelikult tööle.

Ühendkuningriik on esitanud üksikasjaliku teabe meetmete kohta, mida nad võtavad lepingu jõustamiseks. Need pannakse kirja ka väljaastumislepingusse.

Kodanikele konkreetsete tagatiste pakkumiseks oleme kindlustanud, et ka edaspidi kohaldatakse kõiki vaba liikumise direktiivi menetluslike tagatisi. See tähendab õigust kaevata edasi residentsust piiravad otsused. See tähendab ka seda, et asjaomased kodanikud säilitavad kõik väljaastumislepingu kohased õigused kuni tehakse lõplik otsus, milleks on lõplik kohtuotsus pärast edasikaebemenetlust.

Ma vastan alaliselt Ühendkuningriigis elamise tingimustele, kuid ma pole kunagi taotlenud alalise elamise õigust kinnitavat dokumenti. Kas mul tuleks seda teha enne Brexitit?

Selleks et teil oleks Ühendkuningriigis alaliselt elamise õigus, ei vaja te sellist dokumenti enne Brexitit. Siiski võib olla kasulik seda praegu taotlema asuda, kui te soovite taotleda Ühendkuningriigi kodakondsust enne uue eristaatuse korra jõustumist või tahate toetada oma kolmanda riigi kodanikust partneri viisataotlust Ühendkuningriigi siseriiklike rändenormide kohaselt. Kui te soovite lihtsalt kinnitust oma õigusele elada Ühendkuningriigis alaliselt edasi pärast väljaastumist, soovivad Ühendkuningriigi ametiasutused teil oodata ära uus eristaatuse kord, mis peaks käivituma enne 2018. aasta lõppu.

Ühendkuningriigis elava ELi kodanikuna ei pea ma praegu elamisluba taotlema. Kas ma pean seda tegema pärast Brexitit? Ja miks?

Erinevalt praegusest peavad kõik Ühendkuningriigis elavad ELi kodanikud ja nende pereliikmed taotlema Ühendkuningriigi õiguse kohast eristaatust, et Ühendkuningriigis seaduslikult edasi elada. Residentsusega seotud õiguste aluseks on eristaatus **ja seda tõendav Ühendkuningriigi elamisluba**. Uue dokumendiga saate tõendada välismaalase staatust nii Ühendkuningriigi ametiasutustele ja politseile kui ka töandjatele, pankadele, üürileandjatele või muudele isikutele.

Ma kardan väga, et Ühendkuningriigi poolt praegu ELi kodanike jaoks loodav uus haldusmenetlus osutub õudusunenäoks. Kuidas on EL kaitsnud läbirääkimistel minu õigusi?

Ühendkuningriik koostab uut kava, mille kohased eristaatuse taotluse menetlused hakkavad olema läbipaistvad, sujuvad ja optimaalsed, et vältida tarbetut halduskoormust. Kavaga ei dubleerita praegust alalise elaniku staatuse saamise menetlust.

Taotlusvormid hakkavad olema lühikesed, lihtsad, hõlpsasti kasutatavad ja kohandatud väljaastumislepingule.

Väljaastumislepingus sätestatakse, et Ühendkuningriik ei tohi nõuda midagi, mis ei ole hädavajalik ja proportsionaalne, et selgitada välja, kas residentsuse kriteeriumid on täidetud.

Väljaastumisleping hakkab sisaldama sätteid, mis on sarnased ELi vaba liikumise õiguses tõenditele esitatavate nõuetega.

Ma arvan, et Ühendkuningriigi rändealased haldusmenetlused on liiga koormavad. Kas minu taotluse toetuseks kehtestatakse eeskirjad või tagatised?

Ühendkuningriigi ametiasutused aitavad Ühendkuningriigi uue eristaatuse taotlejatel tõendada õigust staatusele ja vältida vigu või puudusi, mis võivad mõjutada taotluse kohta tehtavat otsust. Ühendkuningriigi ametiasutused annavad taotlejatele võimaluse esitada täiendavaid tõendeid või parandada puudused, kui selgub, et midagi on kogemata välja jäänud. Kohaldatakse tõendite paindliku esitamise põhimõtet, mis võimaldab Ühendkuningriigi ametiasutustel kasutada vajaduse korral kaalutusõigust ja kohelda taotlejat soodsamalt. Ühendkuningriigi ametiasutused aitavad taotlejal tõendada õigust Ühendkuningriigi uuele eristaatusele. Puudega taotlejad saavad kasutada praegu Ühendkuningriigis, näiteks kohalikes raamatukogudes, pakutavaid abiteenuseid.

Ma taotlesin Ühendkuningriigis ELi registreerimistunnistust kahe aasta eest. Kogusin kokku peagu sada lehekülge dokumente, et Ühendkuningriigi ametiasutused saaksid aru, et ma vastan tingimustele. Ma ei taha seda uuesti teha. Kas seekord on asjaolud teisiti?

Jah. Ühendkuningriigi eristaatuse uue süsteemiga ei nõuta midagi, mis ei ole hädavajalik ja proportsionaalne, et selgitada välja, kas residentsuse kriteeriumid on täidetud. Väljaastumisleping hakkab sisaldama sätteid, mis on sarnased ELi vaba liikumise õiguses tõenditele esitatavate nõuetega. Samal ajal püüavad Ühendkuningriigi ametiasutused kasutada neile juba kättesaadavat teavet (**näiteks andmed palgalt tasutud maksude kohta**), et vähendada taotlejate esitatava teabe hulka.

Teisisõnu peavad taotlejad esitama ainult minimaalsed tõendid, mis näitavad, et nad vastavad Ühendkuningriigi uuele eristaatusele (**töötaja puhul tähendab see isikutunnistust, tõendit, et ta on töötanud Ühendkuningriigis viis aastat, ja tõendit, et ta elab jätkuvalt Ühendkuningriigis**) ega miskit muud.

Mulle on selgusetu, milliste kriteeriumide alusel hakkavad Ühendkuningriigi ametiasutused otsustama uue staatuse andmist riigis elavatele ELi kodanikele. Kas te võiksite selgitada?

Ühendkuningriigi uue staatuse omandamise tingimused ELi kodanikele ei ole rangemad ELi vaba liikumise õiguses sätestatud tingimustest. Sellega tagatakse, et kõik ELi kodanikud, kellel oleks õigus saada elamisluba ELi vaba liikumise õiguse alusel, kvalifitseeruvad Ühendkuningriigi eristaatuse saamiseks ja et ELi kodanikud, kellel oleks ELi vaba liikumise õiguse alusel õigus saada alaline elamisluba, kvalifitseeruvad Ühendkuningriigi alalise elamisloa saamiseks.

Millise tähtaja jooksul peavad ELi kodanikud Ühendkuningriigi uut staatust taotlema?

ELi kodanikud ja nende pereliikmed peavad Ühendkuningriigi uut staatust taotlema hiljemalt kahe aasta jooksul. Selle aja jooksul ja kuni nende taotlust menetletakse, saavad nad jätkuvalt kasutada praegust riigis elamise õigust.

Kas on olemas mingid tagatised nende jaoks, kes ei jõua taotlust tähtaja jooksul esitada?

Ühendkuningriigi ametiasutused suhtuvad ELi kodanikesse ja nende perekonna liikmetesse, kes on taotluse esitamise tähtaja mõjuvatel põhjustel mööda lasknud, proportsioonitundega. Need, kelle tähtaja ületanud taotlusi Ühendkuningriik vastu ei võta, saavad siiski paluda Ühendkuningriigi kohtul tagasilükkamist uurida.

Mõned rändemenetluse taotlused on Ühendkuningriigis väga kulukad. Kui suurt tasu Ühendkuningriigi ametiasutused ELi kodanikelt ja nende perekonna liikmetelt pärast Brexitit uue staatuse taotlemisel nõuavad?

Ühendkuningriigi uued elamisload antakse välja tasuta (*neile, kes tuginevad enne Brexitit ELi vaba liikumise õiguse alusel antud kehtivale alalisele elamisloale*) või teatava tasu eest, mis ei ole suurem kui kodanikele sarnase dokumendi välja andmise tasu (*te ei pea maksma rohkem kui Ühendkuningriigi kodanikud maksavad passi eest: see on praegu umbes 70 naelsterlingit*).

Praegu saavad ELi kodanikud Ühendkuningriigi ametiasutuste tehtud otsused edasi kaevata. Kas see õigus on tagatud ka pärast Brexitit.

Jah, see õigus on täies ulatuses ühisaruandesse kantud.

Mis saab nendest ELi kodanikest, kelle taotluse uue staatuse saamiseks Ühendkuningriigi ametiasutused tagasi lükkavad. Kas nad saavad taotluse menetluses olemise ajal riigis edasi viibida?

Kui ELi kodaniku taotlus saada pärast Brexitit Ühendkuningriigi uus staatus lükatakse tagasi, saab ta sellise otsuse kohtusse kaevata. Sellised kodanikud saavad elada riigis kuni otsus või selle **edasikaebamine** muutub lõplikuks. Sarnaselt praegu ELi vaba liikumise õigusega võimaldatule saavad Ühendkuningriigi ametiasutused erakorralistel juhtudel saata tagasilükatud taotluse esitaja riigist välja enne lõpliku kohtuotsuse tegemist, kuid nad ei või takistada selliseid taotlejaid isiklikult enda kaitseks selgitusi esitamast, kui erandjuhud välja arvata.

Ma sain juba eelmisel aastal Ühendkuningriigi ametiasutustelt alalise elukoha tõendi. Loodan siiralt, et minusugustel inimestel lubatakse ilma täiendava bürokraatiata riigis edasi viibida.

Jah. Te peate taotlema alalise elaniku uue staatuse Ühendkuningriigis (**eristaatus**), kuid kuna teil on juba Ühendkuningriigi alalise elaniku staatus vastavalt ELi vaba liikumise õigusele, on haldusmenetlus väga lihtne ning te peate esitama kõigest isikutunnistuse, teabe võimalike kriminaalkaristuste kohta ja näitama, et te elate jätkuvalt Ühendkuningriigis. Teie uus Ühendkuningriigi elamisloa antakse välja tasuta.

Sotsiaalkindlustus

Ma olen Ühendkuningriigi kodanik ja töötan Hispaanias. Jõuan peagi pensioniikka. Mis saab minu riikliku pensioni õigustest pärast Brexitit?

Teie riikliku pensioniga ei juhtu midagi ja kõik jääb nii kui praegu. Te hakkate saama pensioni samadel tingimustel kui praegu, summa arvutatakse samade normide järgi ning kui peaksite soovima kolida mujale, kantakse teie pension üle teise ELi riiki ja kohandatakse sealsele inflatsioonile.

Ma olen pensionil ja saan riiklikku pensioni nii Ühendkuningriigilt kui ka Sloveenialt, kus ma varem töötasin. Mis saab minu pensionist pärast Brexitit?

Teie pensioniga ei juhtu midagi. Te saate riiklikku pensioni edasi nii Ühendkuningriigilt kui ka Sloveenialt nagu varemgi.

Olen kunagi 12 aastat Ühendkuningriigis töötanud. Praegu elan ja töötan Austrias. Mis saab minu töötatud aastatest ja kindlustusest nii Ühendkuningriigis kui ka Austrias, kui ma pensionile jään (umbes 2035. aastal)?

Teie töötatud aastad loevad endiselt ja kui te pensionile jääte, saate Ühendkuningriigi pensioni *(või pigem selle 12 töötatud aastale vastavat osa) ja Austria pensioni (Austrias töötatud aastatele vastavat osa) praegu ELis kehtivatel tingimustel.*

Ma töötasin kogu elu Ühendkuningriigis ja olen praegu Prantsusmaal pensionil. Kardan, et minu Ühendkuningriigi pensionit pärast Brexitit enam inflatsiooniga ei kohandata.

Ühisaruandes on selgelt kirjas, et kõik sotsiaalkindlustushüvitised, nagu vanaduspension, kuuluvad siseriiklike normide alusel inflatsiooniga kohandamisele.

Kui ma peaksin tulevikus Ühendkuningriigist lahkuma, kas saan oma sotsiaalkindlustushüvitised kaasa võtta?

Kui väljaastumisleping kaitseb teie õigusi, saate kõik olemasolevad sotsiaalkindlustushüvitised üle kanda nii ELi liikmesriikidesse kui ka Ühendkuningriiki sarnaselt praegu kehtivatele normidele.

Ma elan ja töötan Ühendkuningriigis. Praegu saan ma kohalikust haiglast tervishoiuteenuseid ilma igasuguste raskusteta. Kas see muutub?

Pärast Brexitit see ei muutu.

Töötasin terve elu Belgias, aga pensionipõlve veedan Ühendkuningriigis. Praegu saan ma kohalikust haiglast tervishoiuteenuseid ilma igasuguste raskusteta. Kas see muutub?

Pärast Brexitit see ei muutu. Belgia hüvitab teie tulevaste tervishoiuteenuste kulud nii nagu ta seda praegugi teeb.

Praegu kasutan ma välisriigis tervishoiuteenuste saamiseks Euroopa ravikindlustuskaarti. Kas saan seda edasi teha?

Kui te olete Brexiti päeval välismaal kas ajutiselt või alaliselt, olete Euroopa ravikindlustuskaardiga kaetud igas piiriüleses olukorras.

Kutsekvalifikatsioonid

Mis on kutsekvalifikatsioonid?

Kutsekvalifikatsioon on kvalifikatsioon, mis peab isikul olema õiguslike, regulatiivsete või haldussätete kohaselt, et tegeleda kutsealase tegevuse või kutsealuste tegevuste rühmaga. Näiteks kutsenimetuse kasutamine (**näiteks arst, arhitekt, jurist**) on õiguslike, regulatiivsete või haldussätete kohaselt piiratud asjaomase kutsekvalifikatsiooni omanikega ja kujutab endast kutsealast tegevust. Kutsealane kvalifikatsioon võib hõlmata diplomeid, sertifikaate ja muid ametlikku kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente, samuti pädevuse ja/või kutsealase töökogemuse kinnitusi.

Mis saab siis, kui isik kolib oma kvalifikatsiooniga ühest liikmesriigist teise?

ELi kodanikel on õigus tegelda kutsealaga kas töötaja või füüsilisest isikust ettevõtjana muus liikmesriigis kui see, kus ta kvalifikatsiooni omandas. Liikmesriigid on kohustatud tunnustama teistes liikmesriikides omandatud kvalifikatsiooni ja mõnede kutsealade puhul (**arstid, õed, hambaarstid, veterinaararstid, ämmaemandad, proviisorid ja arhitektid**) on olemas koolituse ühtsetel miinimumnõuetel põhinev automaatse tunnustamise süsteem. Liikmesriik, kus tunnustamist taotletakse, peab tegema otsuse asjaomase kvalifikatsiooni tunnustamise või taotluse tagasilükkamise kohta ning seda otsust saab siseriikliku õiguse alusel edasi kaevata.

Ühenduse korda ei kohaldata kolmandate riikide kodanike esitatud taotluste kohta. Kolmandates riikides omandatud kvalifikatsiooni suhtes kehtib liidu kord ainult juhul, kui seda käsitatakse liidu kvalifikatsioonina kolm aastat pärast kutsealal tegutsemist liikmesriigis, kus kvalifikatsiooni esimesena tunnustati.

Ma olen Ühendkuningriigi kodanikust arhitekt ja töötan Eestis. Kas ma saan seal oma tööd edasi teha?

Jah. Kui teie praegune elukohariik või teie töökohariik (piirialatöötaja puhul) on teie kutsekvalifikatsiooni tunnustanud, saate kutsealase tegevuse puhul jätkuvalt toetuda tunnustamisotsusele.

Ma olen taotlenud oma kutsekvalifikatsiooni tunnustamist. Mis saab siis, kui otsust ei tehta enne Brexitit?

Kui te olete enne kindlaksmääratud kuupäeva taotlenud kvalifikatsiooni tunnustamist oma praeguse elukohariigi pädevalt asutuselt, või piirialatöötajana oma töökohariigi pädevalt asutuselt, peaks menetlus viidama lõpule enne kindlaksmääratud kuupäeva kehtinud liidu õigusnormide kohaselt. Eeldusel et teie taotlus on õigustatud, peaks see tagama menetluse sujuva lõpuleviimise ja positiivse tulemuse.

[1] https://ec.europa.eu/commission/publications/joint-report-negotiators-european-union-and-united-kingdom-government-progress-during-phase-1-negotiations-under-article-50-treaty-european-union-orderly-withdrawal-european-union_en

[2] Vt Ühendkuningriigi tehniline märkus 8. novembri haldusmenetluses, kättesaadav aadressil <https://www.gov.uk/government/publications/citizens-rights-administrative-procedures-in-the-uk/technical-note-citizens-rights-administrative-procedures-in-the-uk>.

[3] Selle olulise küsimusega peaks tegeletama läbirääkimiste teises etapis. Vt https://ec.europa.eu/commission/publications/communication-commission-european-council-article-50-state-progress-negotiations-united-kingdom-under-article-50-treaty-european-union_et